

WHO: 2012'deki 7 Milyon Vakitsiz Ölüm Hava Kirliliği Yüzünden

Emine Sonmur Özcan

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) 25 Mart 2014'te açıkladığı değerlendirme raporunda, 2012 yılında 7 milyon civarında insanın erken ölümünün hava kirliliğiyle ilişkili olduğunu bildirdi. Bu oran, dünya çapındaki toplam ölümlerin yaklaşık sekizde birine denk geliyor. Söz konusu oran, aynı konuda yayımlanan önceki raporlara göre iki kattan fazla artmış durumda.

Rapor özellikle şu yeni verinin altını çiziyor: Kapalı ortamlarda ve açık ortamlarda hava kirliliğine maruz kalma ile kanser arasında, inme ve iskemik (belli bir bölgenin kanlanamaması) kalp hastalığı gibi kalp-damar hastalıkları arasında sıkı bir ilişki var.

WHO raporundaki değerlendirmeler, hem hava kirliliğinin sebep olduğu hastalıklarla ilgili bilgilerin artmasına hem de daha gelişmiş ölçümler ve teknolojiler kullanılarak hava kirliliğine maruz kalan insanlara ilişkin

analizlere dayanıyor. Rapora göre, 2012 yılında hava kirliliğinin en yüksek değerlerde ölçüldüğü Güney Doğu Asya ve Batı Pasifik ülkelerinde 3,3 milyon insanın ölümü kapalı ortamlardaki hava kirliliğiyle, 2,6 milyon insanın ölümü ise açık ortamlardaki hava kirliliğiyle ilişkili. WHO hava kirliliğini "küresel bazdaki en geniş çaplı tek yaşamsal tehlike" olarak ortaya koydu. Rapora göre hava kirliliğinin azaltılması milyonlarca canın kurtarılması anlamına geliyor.

3200 Yıllık İskelette Kanser

Özlem Ak İkinci

Kanser dünya çapında en önemli ölüm nedenlerinden biri olarak biliniyor. Dünya Sağlık Örgütü'nün verilerine göre 2012 yılında 8,2 milyon kişi kanser nedeniyle hayatını kaybetmiş.

Kanserin modern yaşam koşulları ve yaşam süresinin uzamasıyla ilişkili olduğuna dair yerleşmiş kanıtı arkeologlar 3200 yıllık bir erkek iskeletinde tespit ettikleri kanser ile değiştirecek gibi görünüyor. Bu bir hastalığın şimdiye kadar bulunan en eski örneği. İngiltere'deki Durham Üniversitesi'nde öğrenci olan Michaela Binder, geçen sene Sudan'da Nil Nehri kıyısındaki bir mezarda yaşının 25-35 arasında olduğu tahmin edilen bir erkek iskeletinin kalıntılarını buldu. Araştırmacılar kemiklerde, geliştiği dokudan vücudun diğer bölgelerine yayılan habis yumuşak doku tümörü bulunduğunu kanıtladı. Ancak bu kişinin kanser nedeniyle ölüp ölmediğini söylemek imkânsız. İskeleti bulan Binder elde ettikleri bulgunun kanserin neredeyse hiç bilinmeyen tarihini anlamakta yardımcı olacağını söylüyor.

Kanserin vücutta başladığı ilk yeri belirlemenin mümkün olmadığını, ama kemiklerdeki küçük lezyonlara yumuşak doku kanserinin neden olabileceğini belirtiyor. Binder kanserin gelişme nedeninin çevresel olabileceği gibi -odun ateşi dumanı- genetik de olabileceğini düşünüyor. Bir diğer ihtimal ise o bölgede bugün bile mesane ve meme kanserine neden olan bir tür parazitin sebep olduğu şistozomiyaz hastalığı. Bu çalışmada yer alan Durham Üniversitesi'nden ve İngiliz Müzesi'nden araştırmacılar kanserin şu anda dünyadaki en önemli ölüm nedenlerinden biri olmasına rağmen bu hastalıkla ilgili şimdiye kadar hiçbir arkeolojik bulgu olmadığını vurguluyor. Bu tip arkeolojik insan kalıntılarının modern hastalıkların tarihini ve evrimini anlamalarında kendilerine yardımcı olacağını da sözlerine ekliyor.